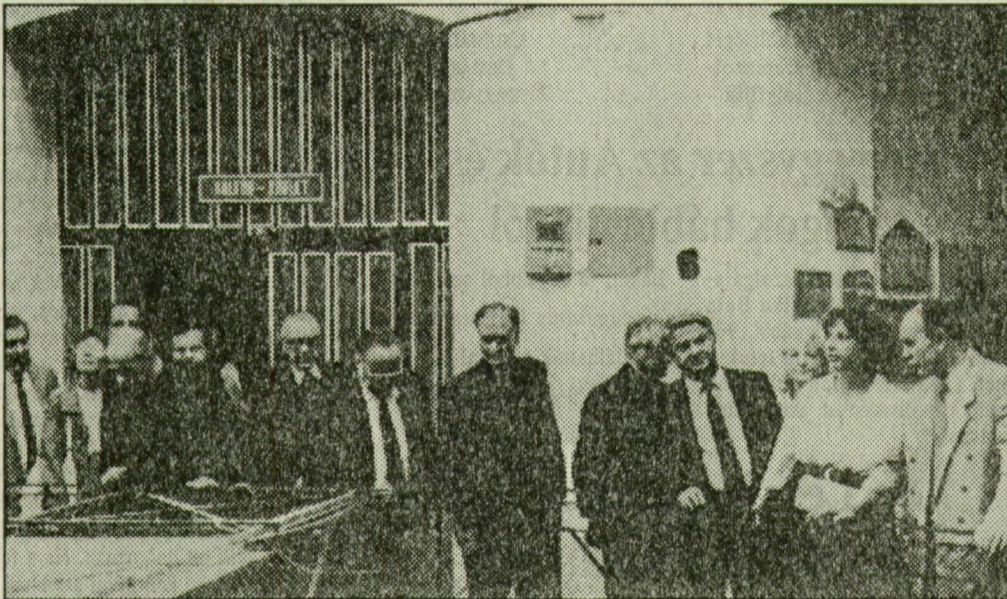

A központ: Szeged

Megalakult a Magyar Börtönpasztorációs Társaság

Tegnap tartotta alakuló közgyűlését a Hittudományi Főiskolán a Magyar Börtönpasztorációs Társaság, amely céljál tűzte ki az elítéltek lelki gondozását, valamint azt, hogy a büntetésüket letöltött emberek megtalálják a társadalomhoz visszavezető utat. Gyulay Endre megyés püspök megnyitójában arról beszélt, hogy az emberi jogok büntetőbörtönbeni gyakorlása nem merül ki a vallásszabadság biztosításában a büntetőmissziós munkának igen fontos része az, hogy embernek tekintsék az elítélteket, ébressék rá saját emberségére, adjanak neki elérhető és megvalósítható célt, és mutassák meg az utat, amelyet végigjárhat.

Ehhez át kell alakítani a bűnösség tudatát – a gyónás, illetve a bűnbánat után tiszta lappal kell tovább indulnia a megtért embernek. Szükség van a társadalom felfogásának átalakulására is. A „börtönviseltek” megbélyegző, kirekesztő magatartással találkozik könnyen összeroppanhat az új utakra törekvő, de ehhez nem elég erős személyiség, és visszacsúszik abba az életformába, amely börtönbe juttatta őt.

Ebből is következik, hogy a *börtönpasztorációs nem ér véget a szabadulással*: a sokszor értékes emberi kapcsolatok nélkül maradt emberek továbbra is a lelki vezetők segítségére szorulhatnak. Beilleszkedésüket figyelemmel kell kísérni, és megadni minden támogatást, remélve, hogy az egykori rab nem lesz méltatlan erre.

Dr. Majzik Mátyás a büntetésvégrehajtásban ómagyi rangban dolgozó nevelő, pszichológus, a társaság legfőbb szervezője a megalakuláshoz segítséget nyújtók sokféleségét emelte ki. Államférfiak, egyházi, társulati, gazdasági vezetők, karitatív munkások, büntetésvégrehajtási alkalmazottak és vezetők mutattak segítő érdeklődést a megalakulási folyamat idején, és éppen ez a sokszínűség a társaság akcióképességének, jövőjének záloga.

Az ünnep órái után azonban a türelmet, szívélyeskedést követelő hétköznapi munka következik, amikor meg kell felelni a várokhozaknak, ígéreteknak.

Dr. Majzik Mátyás kiemelte, hogy nem előzmények nélküli aktuálisról van szó, hiszen az

elmúlt másfél-két év már próbára tette a börtönökben szolgálatot vállaló lelképásztorokat, és a tanulságok fényében szerkesztették meg a társaság alapszabályát.

A hozzászólásokban többen hangsúlyozták: fontos, hogy a *börtönpasztorálás ne csak közvetítse, hanem maga is cselekvő módon mutassa fel a humanista értékeket*, amelyeket nem lehet erőszakkal leválasztani a keresztény eszményekről. A metodista egyház képviselőjének kérdésére – a társaság utasíthatja, vagy csak felkérheti tagjait az együttműködés konkrét formáira? – elhangzott válasz határozottan leszögezte, a *társaság feladata a koordináció, és még inkább: a szolgálat*, amely felekezeti megkülönböztetés nélkül fogadja a segítő szándékot, helyet kínálva a nem hívőknek is.

A társaság megalakulása után megválasztotta elnökségét is: a javasolt tagok, köztük dr. Majzik Mátyás elnök, és dr. Bartha Tibor titkár, református lelkész megkapta a közösség bizalmát. Az elnöki székfoglalóban elhangzott, hogy a társaság megalapítói a nehezebb, de célravezetőbb utat választották: *soraikból nem rekesztették ki a büntetésvégrehajtásban dolgozókat*, hanem – vállalva az összeütközéseket – csakis velük együttműködve lehetnek képesek céljaik elérésére.

A várható *nehézségek* közül legfontosabb a *lelképásztorok hiánya*, a büntetésvégrehajtás részben kontraszelektált állománya, amelyben ugyanakkor jelen vannak azok a *szakmai értékek*, amelyekre feltétlenül támaszkodni kell. A vállalt

ügy nagy kihívás is egyben: *alkalom az alapelveként kezelt ökümenizmus gyakorlására*. Dr. Majzik Mátyás befejezésül fő feladatként jelölte meg a tagok számára, hogy *maguk is éljék az általuk hirdetett példaszervi életet*.

A védnökök közül elsőként dr. Balsai István, a Magyar Köztársaság igazságügyminisztere kért szót. Az egyházak és börtönök között az elmúlt évtizedekben kialakult, szinte már antagonisztikus ellentét feloldásáról szöveg, valamint arról az erkölcsi válságról, amely a társadalomban kialakult. II. János Pál pápa húsvéti üzenetét idézte, amelyben az *Isten képmását tükröző ember tiszteletére hívott föl a Szentatyra*.

Dr. Kocsis Elemér püspök, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnöke rendkívüli időnek nevezte korunkat, amikor nem engedhetjük, hogy a társadalom teste trombózist szenvedjen az elítéltek elhanyagolása miatt.

Dr. Tari Ferenc b.v. vezérőrnagy, országos parancsnok az utóbbi két esztendőre visszatekintve értékelte a börtönpasztoráció szerepét. Utána dr. Anton Millner rektor, az osztrák börtönlelképásztori szolgálat vezetője mondta el másfél évtizedes tapasztalatait (szavait dr. Bartha Tibor fordította).

A tanácskozás résztvevői délután ellátogattak a szegedi Csillag börtönbe, ahol képünk is készült.

Egy ország ügye lehet a világkiállítás

A Világkiállítási Programiroda kérdéseket intézett valamennyi önkormányzathoz, hogyan, mi módon és milyen programmal akarnak kapcsolódni az Expo '96 rendezvényeihez. Arról kértek tájékoztatást kérdéseket kiküldve: van-e az expóhoz kapcsolódó, vagy azzal egyidőben tartandó gazdasági, turisztikai, kulturális, tudományos, vallási, néprajzi stb. rendezvény-tervek?

Mit ígérnek a települések?

Még tart ugyan a kérdőívek feldolgozása, de annyit már tudunk, hogy igen sok kisebb-nagyobb település készül az expóra. Országos, sőt nemzetközi rendezvényekről, konferenciákról, kiállításokról, versenyek tervezéseiről szólnak a válaszok. Akadtak persze települések – igaz csak kis számban – ahol eddig semmit nem terveztek. Más helyekről még tévoya válasz érkezett. Megint mássutt a korábbi rendezvényeket – nemzetiségi napokat, kiállításokat, vásárokat kívánják kiterjeszteni, nagyszabásúvá tenni 1996-ban. Legtöbb helyen azonban már végiggondolt ötlettel álltak elő.

Borünnep és balneológus-konferencia

Íme néhány példa a Világkiállítási Programiroda kérdőívére elsőként beérkezett válaszokból.

Gyöngyösön nemzetközi vadászati kiállításhoz készülnek és ez alkalmából a Kárpát-medence vadállományának reprezentatív bemutatását is tervezik. Mindehhez nemzetközi konferencia, tudományos tanácskozás, vásár és kiállítás is kapcsolódik majd. „Borünnepet” is terveznek, amikor a szőlő és bor városainak találkozási pontját is megrendezik. Gyula városa történelmi világkongresszussal ad majd helyet, amelynek témája Európa a törökorkorban. Látványosnak ígérkezik a huszár világtalálkozó és a katonai és lovagi klubok világtalálkozója.

Tiszakécskén Európa-falu épül. Az épületek felavatását az expo idejére időzítik. Meghívják a területen épületeket létesíteni kívánó európai országok képviselőit is. Hajdúszoboszló gyógyidegenforgalmát népszerűsítő Balneológia Európában címmel konferenciát hív össze. Kiállítás is rendez e témában a népszerű fürdőváros 1996-ban.

Tokaj is szeretné tovább növelni hírét a világban. Itt bor és borászati világkiállítást, a honfoglalás 1100. évfordulójáról megemlékező rendezvényt és a Magyar Írók Világtalálkozóját tervezik 1996-ra. Mindehhez konferenciák, zenei, képzőművészeti, történelmi, sportesemények, vásár, muzeális borok árverése és még számos program kapcsolódik. Szándékuk komolyságát jelzi, hogy a tokaji expo céljaira létre is hozták már a Tokaj Befektetési Rt.-t, amelynek a helyi önkormányzaton kívül a Postabank és a Sajtó Befektetési Rt. a tagja. A bor világkiállításához pedig jelentős francia érdeklődés részvételére számítanak.

Sporttalálkozók – nemzetiségi napok

Nemzetközi sportversenyekre, találkozókra számos település készül. Fonyódon nemzetközi vitorlás-, kajak-, kenu- és szárfversenyt hirdetnek. Kisújszálláson az autósok nemzetközi sporttalálkozási napokra hívják az érdeklődőket. Lesznek futó- és tájékozódási, motor- és kerékpárversenyek is a déli Balaton-parton.

Három ország, három tájegység – ez a mottója Csorna világkiállításához igazán méltó tervének. Itt Csorna, Bécsújhegy és Dunaszerdahely mutatkozna be kulturális és természeti kincseivel, élő kapcsolataival. Nemzetiségi napokat tervez Nagymányok önkormányzata, Aszód és Galga mentén élők találkozási pontját, Bag folklórfeesztivált, Nagyhalló Kállai kettős néptáncfesztivál elnevezéssel a szövetkezeti néptáncmozgalom élvonalába tartozó együtteseket látja vendégül. A pannonhalmi kulturális napokat a főpátsággal együttműködve tervezik. Ócsán 1996-ban, amikor a huszadik Ócsai Kulturális Napok rendezvényét nyitják meg, az ornitológusok országos találkozóját is összehívják. (MTI-Press)

K. M.

Ausztriában száz éve szabadon fejlődhetett

A Magyar Börtönpasztorációs Társaság megalakulását mások mellett köszöntötte dr. Anton Millner rektor, az osztrák börtönlelképásztori szolgálat vezetője is. Dr. Anton Millnert 1967-ben szentelték pappá, 1975 óta végez pasztorációs tevékenységet. Bizonyosan nem véletlenül hangsúlyozta, öt esztendeig tanulta e lelképásztori mesterséget. Tizenkét éve lett vezetője a Bécs környéki pasztorációs szolgálatnak, s egyben ügyvivője e területnek az osztrák katolikus egyházi hivatalban.

– Irigykedve hallgattam referátumát, különösen, mikor az *ausztriai pasztoráció kialakult gyakorlatát ismertette, a bécsi intézményesített utógondozásról* szöveg.

– Nézze, nem vigasztalásul mondom, ha a svájci vagy a német börtönpasztorációs tevékenységről hallok, akkor bennem támad irigység. E szolgálatnak fokozatai vannak, sokmindentől függ... Összességében, azt hiszem, mi elégedettek lehetünk. Ausztriában a börtönpasztoráció száz éve szabadon fejlődhetett, még a faszizmus éveiben is volt rá bizonyos mód. Kétségtelen eredményeink, amelyeket a bécsi lelkigondozói szolgálatunk ér el: két évtizede külön foglalkozik a szabadultakkal. (Talán ismert, Bécsben és környékén van 8 büntetésvégrehajtási intézet, ez a magyar áztat arra, miért a főváros érsekségére hárul e nemes feladat.) Harminc szabadult lakhat, étkezhethet nálunk, két tanácsadó segítő társadalmi beilleszkedésüket. Lakást, munkahelyet keresnek, egyengetik a hatóságokkal való kapcsolattartást.

Gondozottainknak csupán egyharmada lesz visszaeső egy éven belül.

– Az osztrák állami költségvetésből részesednek-e önök vagy csupán egyházi feladatnak minősül tevékenységük?

– Kölesönösen gondoskodik rólu nek az egyház és az állam. A megbízást, a feladatot is kétféleképp kapjuk: az egyház ajánlatára, az

állam engedélyezi a börtönpasztorációt vállaló lelkészek működését, a jelenlegi hét munkatársam s magam is az államtól kapjuk fizetésünket. Az önkéntes jelentkezők illetve akik félállásban dolgoznak, azok költségtérítésben részesülnek. Az államkasszából az Igazságügyi Minisztériumom keresztül kapunk támogatást, fenntartónk a bécsi

önkormányzat is, s számíthatunk adományokra. Évente 800 ezer schillingből gazdálkodhatunk. Természetesen a költségeinkkel mindenkinek elszámolunk. Hogy az összeg elegendő-e, arra azt mondhatom, nincs okunk panaszra. A börtönök vezetőivel is szoros a kapcsolatunk, olyan segítséget adnak, amelyre nem lennének kötelezhetőek.

– A magyar börtönpasztoráció most veszi kezdetét. Mikre gondolt, amikor segítségüket ajánlotta?

– Az osztrák mintát nem lehet, nem szabad magyar viszonyokra adaptálni változtatás nélkül. Tapasztalatainkat szívesen megosztjuk, bármikor konzultálhatunk szakmai kérdésekről. Ha lesz rá igény, készséggel küldünk szaktanácsadói csoportot a magyar viszonyok fölmérésére. Hasznos lehetne egy magyarországi szeminárium a börtönpasztorációs tudnivalókról. Pótolni tudjuk a szakirodalom hiányosságait. Egyéb-ként konkrét terveket, pontosabban meghívásokat is hoztam. Ausztriában tartandó, egyhetes lelkigondozói tanfolyamunkra magyar lelkészeket várunk, továbbá svájci, németországi és ausztriai konferenciákon biztosítjuk egy magyar lelkész részvételét. Ez utóbbi lehetőséggel élhetett már Varga Lajos nagytisztelendő úr Magyarországról.

– Mit tapasztal, Ausztriában hogyan vélekednek a börtönpasztorációról?

– Ami azt illeti, tőlem is megkérdezték már, miért a foglyokkal foglalkoznak jól kvalifikált szakemberek...

„Korábban azt mondták: inkább bűnöző legyen, mint keresztény!”

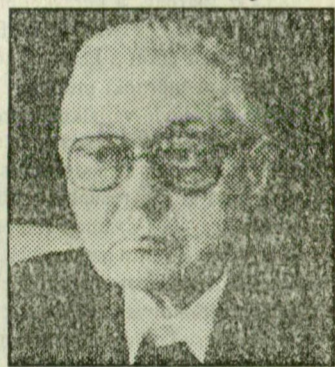
Dr. Kocsis Elemér püspöktől, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának elnökétől az egyik szünetben kértünk interjút:

– *Milyen eredményt hozott az a politika, amely kitiltotta az egyházakat a börtönökből?*

– Következményként a lélekletelenség, az embertelenség eluralkodását tapasztalhattuk. Csak ott találtunk kivételt, ahol a börtön szellemének ellenében mégis érvényesült valamilyen titokban megőrzött emberség. Ez inkább a diktatúra kezdeti, keményebb szakaszára volt jellemző. Akkoriban történt, hogy 25 éve ítélték egy kárpátaljai lelképásztort, amiért egy gyereket imádkozni tanított. Az ügyész szerint ez volt a legnagyobb bűn. Ebből az következik, hogy a diktatúra szándéka szerint az ember legyen inkább bűnöző, mint keresztény.

– *Hogyan foglalható össze az első két év börtönpasztorációs tapasztalatai?*

– Világossá vált, hogy csak az ökumenikus felfogás vezethet eredményre. A különutas próbálkozások, értetlenségek, olykor ellenkezések vadhajátásait le kell nyesegetni, mert különben felmorzsoljuk önmagunkat. A másik fontos tapasztalat: a foglyok igénylik a lelki gondozást. A tököli kápolna ökumenikus szentelésekcor magam láttam, hogy könny szökött több fiatalokról elítélt szemébe. Hogy az elmúlt idő nevelési eszményeinek ellenében mégis megmaradt az emberek Isten iránti igénye, az Szent Ágoston szavaival is magyarázható: Isten magára nézve teremtett bennünket...
– *A nyugati börtönpasztoráció zavartalanul fejlődhetett. Ott milyen eredményeket mutathatnak föl?*

– Náluk éppen az utóbbi ötven esztendő volt az, ami kiemelte a börtönlelképásztori munkát az „ős-állapotból”, ez volt az igazi előrehaladás időszaka. Kimutatható a visszaesők számának csökkenése, de ami legalább ilyen fontos: megváltozott a társadalom szemlélete, nem tekintik megbélyegzettnek a szabadulót, érezhető a keresztény humanizmus hatásának érvényesülése.

– *Az ökumenikus tanács hogyan támogatja a Magyar Börtönpasztorációs Társaság működését?*

– Eddig a börtönmissziós munkában részt vevő egyes egyházak támogatása folyt. Most megalakult az ökumenikus segélyszervezet, amelytől hatékonyabb segítségadást várhatunk. Ez egyszerre jelent anyagi és nem materiális természetű támogatást. Az adományok mellett az egyházaknak lelkeségükben kell mélyen átítádnodniuk a társaság alapszabályában is megfogalmazott eszmékkel.

M. E.

NYILAS